

In memoriam Angelika Wendland

Tot ons grote verdriet is op 11 december 2020 onze oud-collega Angelika Wendland overleden. Angelika was vanaf de oprichting in 1996 bij het Duitsland Instituut betrokken. Ze heeft het documentatiecentrum van het instituut opgebouwd en jaren met veel toewijding beheerd. Ze legde mede het fundament van onze stichting. Als oud-collega's prijzen wij ons gelukkig een loyale collega met zoveel levensenergie, warmte voor anderen en met een sterk eigen moreel kompas mee te hebben mogen maken.

Angelika zorgde voor een fijne sfeer in de bibliotheek en op het instituut, en genoot zelf van het prachtige uitzicht in de eerste jaren, want in de Gouden Bocht van de Herengracht had ze het Rijksmuseum in het vizier. Daarna heeft ze op de zolderverdieping van ons pand

aan de Prins Hendrikkade jarenlang vorm kunnen geven aan een grote collectie van boeken die uiteenlopende thema's over het naoorlogse Duitsland beslaat. Een unieke verzameling in Nederland. Haar krantenknipselarchief was een rijke bron voor wetenschappers, studenten, scholieren en docenten, zeker toen internet nog niet alomtegenwoordig was.

In haar bibliotheek kwam je niet alleen om boeken en tijdschriften te raadplegen, maar ook om te leren van Angelika zelf. Ze wist veel en had ook veel meegemaakt, waar ze in soms bizarre anekdotes over kon vertellen.

Thuis had ze een kistje met herinneringen aan Oost-Duitsland, waar ze is opgegroeid. Haar ouders waren actief in de kerk en Angelika zelf zette zich in voor Aktion Sühnezeichen, een organisatie die actief is in landen die onder de nazibezetting hebben geleden. Het was geen gezin van socialistische modelburgers zoals de communistische partij dat graag zag. Angelika voelde zich sterk beknot in haar mogelijkheden. In 1972 kwam ze als jonge vrouw naar

Nederland, vrijgekocht door de Bondsrepubliek. (Dat was voor de DDR een manier om aan westerse deviezen te komen.)

Haar ervaringen met de repressie in de DDR, maar ook haar herinneringen aan de saamhorigheid die ze er heeft ervaren, deelde ze met studenten en scholieren, ook als gastspreker. In een radio-uitzending van de VPRO, waarin een verslaggever met haar teruggaat naar Berlijn, reflecteert ze op de invloed die haar DDR-jeugd op haar heeft gehad: "Vrijheid is niet vanzelfsprekend voor mij. En vrijheid is ook iets wat je voelt, een emotie." Ze heeft door het vertellen van haar levensverhaal bij duizenden leerlingen en studenten een onuitwisbare indruk achter gelaten.

Haar ervaringen deelde ze ook met haar collega's, al was ze vaker nog een luisterend oor voor hen. Ze heeft haar collega's menigmaal uit de brand geholpen, door een tekst of een toespraak te vertalen, een bestelling te regelen, of de juiste informatie, een boek of een foto te vinden. Ze deelde haar kennis en schonk ons haar tijd en aandacht. Met haar energie, haar vrolijkheid en haar gevoel voor ironie zorgde ze dat de bibliotheek een fijne plek in het instituut was. (Dat haar collega's steevast haar droppot leegaten, nam ze voor lief, ze vulde zonder commentaar de voorraad aan.)

In haar gevecht met de bureaucratie was ze vasthoudend, of het nu ging om de digitale ontsluiting van de bibliotheek of de werking van de verwarming. Ze kon hartelijk lachen om de absurditeit ervan als het om zaken van weinig belang ging. Fel werd ze als ze onrecht bespeurde.

Wie een vraag had over Duitsland, kreeg van Angelika antwoord, of het nou een scholier was die 'meer wil weten over de economie van Duitsland', een gepensioneerde die iets interessants op tv had gezien en daar meer van wilde weten of een wetenschapper die hulp nodig had bij het vinden van het juiste archief of boek. Ze was er voor studenten, scholieren, journalisten, ambtenaren en wetenschappers, die vragen stelden via de mail of die langs kwamen voor hulp.

Ook na Angelika's vertrek bij het DIA, als gevolg van een ingrijpende bezuinigingsronde, hield zij contact met veel collega's en kwam ze naar de bijeenkomsten van het instituut. Zij hoorde bij het DIA en het DIA hoorde bij haar. Haar overlijden laat bij ons als oud-collega's een grote leegte achter.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/in-memoriam-angelika-wendland>